

ק"פ 34468/03/13 - קובלים, רחמים חוכימה, יונה חוכימה נגד איתי חבר, עודד זאב

בית משפט השלום בנתניה

ק"פ 34468-03-13 חוכימה ואח' נ' חבר ואח'

בפני קובלים	כב' השופטת הדס רוזנברג שיינרט
נגד נאשמים	1. רחמים חוכימה 2. יונה חוכימה
	1. איתי חבר 2. עודד זאב

החלטה

1. לפני בקשה לפסיקת הוצאות לפי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 לנאשמים שזכו מכל האשמות שיוחסו להם בכתב הקובלנה.

2. עסקינן בקובלנה שהוגשה לבית המשפט בתאריך ה- 18/3/13. לכתחילה, אחז כתב הקובלנה בעבירות מספר, מרביתן בשל אירוע שהתרחש, עפ"י הנתען, ביום 17/10/06. בהחלטת בית המשפט מיום 9/1/14, בנוגע לטענות מקדמיות שהועלו כנגד כתב הקובלנה, נקבע כי העבירות שהופיעו באישום הראשון והשני בכתב הקובלנה וכן העבירה לפי חוק איסור לשון הרע, שהופיעה באישום השלישי לכתב הקובלנה, מבוטלות מחמת התיישנות או מחמת העדר סמכות להגישן. בהמשך לכך, נוהלה פרשת התביעה בתיק שבנדון אך בנוגע לעבירה שטרם התיישנה, קרי העבירה לפי חוק הגנת הפרטיות.

בתום פרשת התביעה, טענו הנאשמים כי אין עליהם להשיב לאשמה. בתאריך 3/3/14, זוכו הנאשמים אף מן העבירות לפי חוק הגנת הפרטיות, לאחר שנקבע כי עבירות אלו לא הוכחו ולו לכאורה.

3. בישיבה שהתקיימה ביום 3/3/14, בקשו הנאשמים להטיל על הקובל "הוצאות לדוגמא" נוכח העובדה שהוא מטריד אותם מזה 7 שנים וגורם להם לטרחה, לעוגמת נפש ולהליכי סרק מרובים. הקובל התנגד לבקשה בהדגישו כי בכונתו לערער על זיכויים של הנאשמים.

דין והכרעה

עמוד 1

4. המסגרת הנורמטיבית לבקשה דן מצויה בסעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, הקובע כדלקמן:

" (א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור.

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, סכומי מקסימום להוצאות ולפיצויים האמורים."

5. **בע"פ 1442/12 פלוני נ' מ"י** (ע' 5 לפס"ד, פורסם במאגרים), קבע כבוד השופט עמית את הדברים הבאים:

" שתי חלופות מנויות בסעיף: "לא היה יסוד לאשמה" או "נסיבות אחרות המצדיקות זאת", ושתיהן מסורות לשיקול דעתו של בית המשפט כפי שעולה מהמילה רשאי. כפי שנזדמן לי כבר לומר, ההסדר הקבוע בסעיף 80 לחוק העונשין, נמצא בנקודה מסוימת במשרעת שבין הטלת אחריות על המדינה מכוח דיני הרשלנות לבין הטלת אחריות ללא אשם (ע"פ 7770/10 טורי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.9.2011)).

שיקולים שונים מושכים לכיוונים מנוגדים במסגרת סעיף 80 לחוק העונשין. מחד גיסא, הפגיעה בזכויות היסוד של הנאשם (חירות, פרטיות, שם טוב, חופש העיסוק ועוד), ומאידך גיסא, החשש שלא לרפות את ידיהם של המופקדים על אכיפת החוק. אך לאחרונה סקר בית משפט זה את הפסיקה לגבי שתי החלופות בסעיף 80 ואת השיקולים השונים הצריכים לעניין (ע"פ 5097/10 בוגנים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (15.1.2013) (להלן: עניין בוגנים)).

6. בהתאם ללשונו המפורשת של סעיף 80 לחוק העונשין, במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל את תשלום ההוצאות.

יפים לענייננו, בכל הכבוד, הדברים שנאמרו מפי כב' השופט שוהם, **ברע"פ 482/14 הלפרין נ' ערן סטאר** (ניתן ב - 3.3.14) :

" ראוי לציון בהקשר זה כי קובלנה פרטית מהווה חריג במסגרת המשפט הפלילי, בכך שהיא מאפשרת קיומו של הליך פלילי, על השלכותיו כבדות המשקל, בהתאם לרצונו של אדם פרטי (ראו לענין זה, רע"פ 10857/08 אבו סוכון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.8.2009)). לצד יתרונותיו של מוסד הקובלנה הפלילית הפרטית לצורך אכיפת החוק, הוא מעורר חששות:

"קיים חשש לקובלנה חסרת יסוד מספיק בעובדות. קיים חשש שהקובל מונע מרגשי נקם או מעוניין להציק לנאשם או להטרידו. יש בקובלנות גם בזבוז זמן יקר של בית המשפט, בייחוד באותם מקרים שהקובל אינו מיוצג על ידי עורך דין ואינו יודע איך לנהל את הדיון." (בש"פ 3503/91 שוברט נ' צפריר, [פורסם בנבו] פסקה 5 לפסק-דינה של השופטת נתניהו (16.6.92); וכן ראו ה' בן עתו "הקובלנה הפרטית" הפרקליט כה 521 (1969)).

לחששות אלו ניתן מענה, בין היתר, באפשרות להטיל על הקובל את תשלום הוצאות הגנתו של הנאשם, במקרה של

זיכוי או ביטול אישום (סעיף 80(א) לחוק העונשין) " .

7. מלאכת איזון האינטרסים, בה עוסק בית המשפט, בבחון בקשה לפסיקת פיצויים לפי סעיף 80, בהליך פלילי שנוהל ע"י המדינה, אינה זהה לזו הננקטת עת עסקינן בקובלנה שנוהלה ע"י אדם פרטי.

לשם המחשה, ניתן להפנות בסוגיה זו, לדברי בית המשפט המחוזי ב"פ"א (מחוזי ת"א-יפו) 80159/02 **חטר ישי נ' ארד** [פורסם במאגרים] (25.9.07) -

"אף על פי כן, רווח והצלחה יעמדו להם למשיבים ממקום אחר, וזאת לאור האבחנה המהותית שבין הליך פלילי רגיל המוגש על ידי התביעה הכללית לבין הליך קובלנה המוגש על ידי אזרח מן השורה, ולאור הקו המבחין שיש למתוח ביניהם.

הסיבה המרכזית לצמצום סמכותו של בית המשפט בפסיקת פיצוי ו/או הוצאות לנאשם שזוכה נעוצה בצורך להבטיח את קיומה של תביעה חזקה אשר תוכל להלחם מלחמה יעילה בפשיעה הגואה, לחזק אותה ולא לרפות את ידיה. הותרת שיקול דעת רחב לרשויות התביעה להעמיד לדין נאשמים הנחשדים במעשה עבירה הינה תנאי בל יעבור לקיומה של מדינת חוק חרף המחיר המשתלם לעתים במקרים בהם מופעל שיקול דעת זה בשוגג. יש להבטיח כי התביעה לא תרתע מהגשת כתב אישום מקום שיש בידיה די ראיות לביסוסו רק מחמת החשש מפני חיובה בפיצוי במקרה של זיכוי [...]

שיקולים כבדי משקל אלו אינם רלוונטיים כלל וכלל כאשר עסקינן בקובלנה פלילית פרטית, אשר מטבע הדברים תחומה מוגבל ומשתרע על מישור צר של שני גורמים פרטיים, ללא כל זיקה לאינטרס הציבורי בדבר העמדת עבריינים לדין.

קובלנה פרטית דומה יותר להליך תובענה אזרחית מאשר להליך פלילי, ותלויה היא ברצונו של הקובל בלבד, ללא התניה מוקדמת לקיומו של חומר חקירה ו/או לקיומן של ראיות אשר יש בהן כדי לבסס לכאורה כתב אישום. ברצותו - יגישה, וברצותו - ימנע מהגשתה.

כאשר התביעה הכללית מגישה כתב אישום, חזקה עליה שבחנה קודם לכן את חומר הראיות המצוי בתיק החקירה, והגיעה לכדי מסקנה כי חומר הגלם, אף שטרם עבר את כור ההיתוך של מבחני הקבילות, הרלוונטיות והחקירה הנגדית - יש בו כדי לבסס אשמה. לא כך הדבר בקובלנה פלילית פרטית, לגביה לא קיימת כל חזקת תקינות, שהרי לא ניתן לדעת מראש באם עסקינן בתלונה מבוססת, או שמא המדובר בתלונת סרק משוללת יסוד שמקורה בגחמה בלבד ואשר הוגשה לצורכי קנטרונות גרידא. מטבע הדברים, קיים החשש לניצול לרעה של הזכות הדיונית להגשת קובלנות סרק, ללא סנקציה בצידה".

לגישה דומה ראה גם **ע"פ (מחוזי ת"א) 72031/05 אברהם לב נ' עו"ד רסקין** (פורסם במאגרים).

8. יישומה של ההלכה הפסוקה מובילני למסקנה כי בקשת הנאשמים בדין יסודה וזאת בהתאם לשתי החלופות המנויות בסעיף 80;

9. באשר לחלופה לפיה "לא היה יסוד לאשמה", אציין כי זו מתקיימת לגבי מרבית העבירות שיוחסו לנאשמים, ואשר

בוטלו בשלב הטענות המקדמיות. משנקבע בנוגע לעבירות שיוחסו לנאשמים בגדרי האישום הראשון והשני וכן בנוגע לעבירה לפי חוק איסור לשון הרע, אשר נכללה באישום השלישי, כי הן מבוטלות מחמת התיישנות או מחמת העדר סמכות להגישן, ניתן לומר כי לא היה בסיס משפטי להגשת הקובלנה בגין עבירות אלו. נוכח קביעתי כי לא הוכח בסיס עובדתי ומשפטי לכאורי מספק גם בנוגע לעבירות לפי חוק הגנת הפרטיות, היה על הקובל להימנע מלהגיש את הקובלנה אף בהקשרן של העבירות הללו.

10. באשר לחלופה השנייה של "נסיבות אחרות המצדיקות זאת", נקבעו ע"י ביהמ"ש העליון בעניין פלוני לעיל, הדברים הבאים:

" (החלופה - ה.ר.ש) היא כרקמה הפתוחה שבית המשפט רשאי ליצוק לה תוכן ממקרה למקרה תוך הפעלת שיקולים פרטניים של צדק וחמלה ושיקולים כלליים של מדיניות משפטית. למרות עמימותה של חלופה זו, הפסיקה נתנה בה סימנים, ובעניין דבש נקבעו שלוש קטגוריות של נסיבות להכוונת שיקול הדעת של בית המשפט: הליכי המשפט עצמם; אופי וטיב הזיכוי; נסיבות אישיות של הנאשם החיצוניות למשפט. לצד קטגוריות אלו התפתחו בפסיקה מבחני-משנה, כגון התנהגות המשטרה והתביעה (באופן זדוני או רשלני); התנהגות הנאשם בחקירתו או במהלך משפט (כגון נאשם ששיקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זיכוי" (ע"פ 1442/12 לעיל, ע' 7 לפס"ד).

11. בענייננו, המדובר בזיכוי מלא ולא מחמת הספק, כאשר חלק מן העבירות בוטלו במסגרת דיון מקדמי, ומחלקן האחר זוכו הנאשמים כבר בתום פרשת התביעה. משמעו הדבר הנה כי הקובל לא הוכיח, ולו לכאורה, את העבירות לפי חוק הגנת הפרטיות וכי היה עליו להימנע מהגשת הקובלנה לגבי יתר העבירות מעיקרא. יתרה מכך, אף שבלב ההליך עמד אירוע נטען משנת 2006, לא היסס הקובל להגיש בקשה למעצר עד תום ההליכים של הנאשמים בשנת 2013, בקשה אשר נדחתה ע"י כב' השופטת קלוגמן תוך קביעה שלא היה כל מקום ובסיס להגשתה. הקובל הוסיף והגיש בקשות שנועדו להקשות על הנאשמים ולפגוע בחרותם, כגון: בקשה לקביעת תנאי שחרור בערובה ובקשה לעיכוב יציאה מהארץ, כל זאת ללא תשתית משפטית ועובדתית הולמת. ההליך כולו נוהל ע"י הקובל בצורה טורדנית, תוך הגשת עשרות בקשות לתיק בית המשפט, בקשות שכל אחת מהן הצריכה, מטבע הדברים, התייחסות ומענה מטעם הנאשמים. הנאשמים נגררו על לא עוול בכפם להליך לא קצר, שגרם להם לעגמת נפש רבה וגם להוצאות כלכליות. קשה היה להשתחרר מן הרושם כי מדובר בשימוש לרעה בהליך הפלילי כחלק ממסע נקם אישי של הקובל נגד הנאשמים. נוכח מכלול הנסיבות, סבורני כי מתקיימות במקרה דנן "נסיבות אחרות המצדיקות" הטלת הוצאות ההגנה על כתפי הקובל.

12. באשר לשיעור הפיצויים, אעיר כי נראה שהדעה הרווחת בפסיקה הנה שתקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), תשמ"ב - 1982, חלות גם על מקרה של קובלנה פלילית ומגבילות בהתאם את סכום הפיצוי המקסימלי (ראו למשל פסקי הדין בעניין עו"ד רסקין ובעניין עו"ד חוטר ישי דלעיל; לדעה שונה השוו למשל לק"פ 12-08 (נתניה) **הירש נ' לוי ואח'**). לדידי, פרשנות הוראות החוק על רקע תכליתן, עשויה להוביל למסקנה שונה מזו המחילה את התקנות על פסיקת פיצוי בהליך של קובלנה פרטית, ברם נוכח העובדה שלא נשמעו בפניי טיעונים בנושא, לא מצאתי מקום להכריע בסוגיה זו במקרה דנן. עוד אציין, כי הנאשמים טענו לעניין הפיצויים בתמצית ולא הציגו בפני בית המשפט נתונים אודות הוצאות כלכליות קונקרטריות. נאשם 1 הנו עו"ד במקצועו והוא טען בשם שני הנאשמים מבלי שהסתייע בשרותיו של עורך דין חיצוני. נאשם 2 היה מיוצג בשתי הישיבות הראשונות שהתקיימו בתיק, ע"י עו"ד בשארי או ע"י עו"ד מטעמו של עו"ד בשארי. בנסיבות אלו, ייפסקו הפיצויים בהתאם לאמור בהוראות התקנות.

13. הנאשמים לא שהו במעצר או במאסר בעטייה של הקובלנה ולפיכך פסיקת הפיצוי הנה בגין הוצאות הגנה. בהתאם לסעיף 9 לתקנות, אני פוסקת לנאשמים הוצאותיהם בסכום המתייחס לקיום חמש ישיבות בהליך הנוכחי (בתאריכים 13/5/13, 14/7/13, 15/12/13, 5/2/13 ו - 3/3/14).

הקובל 1 ישלם לכל אחד מהנאשמים הוצאות בסכום של 5046 ש"ח בצירוף מע"מ כדין.

18. בשולי הדברים אוסיף, כי בהיעדר טיעון מסודר בנושא, הרי שנוכח גילה המופלג של הקובלת 2 ובהתחשב בעובדה שהיא לא נטלה חלק פעיל בניהול ההליך באופן שספק בעיני אם הייתה שותפה ממשית להגשתו, אינני מוצאת מקום לחייב אף את הקובלת 2 בהוצאות הגנת הנאשמים.

זכות ערעור כחוק.

המזכירות תעביר החלטתי לצדדים.

ניתנה היום, ח' אדר ב תשע"ד, 10 מרץ 2014, בהעדר הצדדים.